

PANIC (38) sb m

panic (38), [**panicz**].

a jasne.

sg N panic (14). ◇ G panica (1). ◇ D panicowi (4), panicu (1) *OpecŻyw*. ◇ sg A panica (4). ◇ I panicem (2); -em (1), -(e)m (1). ◇ V panicze (1). ◇ pl N panicy (4), panicowie (1) *ArtKanc*. ◇ G panic(o)w (2). ◇ D panicóm (2); -óm (1), -(o)m (1). ◇ I panicami (1), [**panicy**]. ◇ V panicy (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI i XVIII w.

1. *Chłopiec, młodzieniec, młody mężczyzna; puer HistAl (16) : W Ten czas/ rozniemogl fie dnia iedného piękny ij wielmi podobny panitz/ ijmieniem Lazárz z Betanié/ brat rodzony Marié Magdaleny OpecŻyw 66v; HistAl Bv; GliczKsiąż P2v.*

a. *Zalotnik, ukochany, narzeczony; procus BartBydg, Mymer² (13) : BartBydg 124; Mymer² 40; Przyiedzyeli pánic luby/ Złóm kłaftorne pánno fluby BielKom nlb 6; RejWiz 27; PAnná iz ma pánicá w fercu/ powiedála RejFig Ddv, Ddv; Mącz [388]c; [SądParysa D2v; Quae cum amatore fuo dum coena^{nt} [...] Gdy z pánicem wietzerzáią TerentMatKęť R3v; Amans Pánic UrsinGramm 175].*

panic czyj (2): Niegdy iedná miłósnicá/ Złupiwlzy fwego pánicá: Zálówála gdy od niey iał BierEz O3v; RejFig Ddv; [Tak-ci ona ślachetna panna z Heterusem, paniczem swoim, [...] czystość swą Chrystusowi, prawdziwemu dziewictwa oblubieńcowi, ofiarowała. StryjPocząt 66, 65].

W porównaniu (1): Przeto vkázuie Pan Bog iáko nas miłuie/ kiedy się człęto álbo Pánicowi/ álbo Małżonkowi przyrownáiąć/ Zelotem, to iest w miłósci zawińnym się zowie KuczKat 280.

Szeregi: »panic albo małżonek« (1): KuczKat 280 cf W porównaniu.

»panic z panną« [szyk 1:1] (2): PAnic s pánną w fwych rzeczách coś pilnie mowili RejFig Bb3v, Bb8v.

Przen: O Chrystusie (1) :

Wyrażenie: »niebieski panic« (1): Tu też matkę świętą [!] cerkiew krzełciańfką oblubil łobie za oblubienicę [...]. A dlá tego kościol święty dzijs tako łpiewá niebieskiemu panitzu. Słaczyła fie cerkiew świętą OpecŻyw 36v.

2. *Chłopiec, młodzieniec wysokiego stanu; praetextatus Mącz; herilis filius, herus minor Cn (5) : BielKom G3; RejWiz 41; Polfká dla niego [Henryka Walezjusza] przyłzła w zamięłzanie. Gdy milczkiem ziechał wnet Francufki pánic, Odbiegłty [!] Polfkich tluftorolnych [!] gránic. KlonKr F3; [Wnet fie ku niemu zbiorą/ mężni naieznicy/ zacnych domow mozełz rzec/ iz włzyftko Pánicy. RymszaDeket 70].*

W połączeniu szeregowym (1): Mącz 453d cf Wyrażenie.

Wyrażenie: »panicy wysokich domow« (1): Praetextati, et praetextatae, Pánicy/ panięta á pánienki wyłokich domów Rzymkich. Mącz 453d.

a. *W funkcji grzecznościowej w bezpośrednim zwracaniu się (1) : IVłz wdátny Pánicze zacnych przodkow Synie Zdrowó wrocon/ Bog zdárzył/ oyczýfley kráinie. RybWit [A2]v.*

[Wyrażenie: »naślachetniejszy panicze«: [Wenus do Parysa] namilszy królewicze, Nad insze wszystkie naślachetniejszy panicze, [...] Dam ci za żonę panią czarnobrwiał DramStp I 209.]

3. *Mężczyzna wstrzemięźliwy seksualnie, niepokalany (często ten, który oddał się w służbę Bogu); virginalis, virgineus, virgo BartBydg; masculus virginitatem volens, mas virginali integritate, virgo maritus, virgo puer Cn (17) : ODprawiwfly krole panna maria z lwym panicem Iozefem/ miefłkała w one fłopie przy iaflach OpecŻyw 25; botz on [św. Jan] był s puftelniki puftelnik/ s pannámi panitz/ z męczenniki męczennik OpecŻyw 47v; BartBydg 171; WujNT 299, 300, 383; [Doktor Epiphanius/ ktory był ieden z onych Bifkupow wfchodnych/ powieda/ że v nich żaden niemogł być kápłanem/ iedno álbo pánic/ álbo ten ktoryby fyw wftrzymał od włafney żony HozKsięgi 125; Ci fą ktorzy z niewiáltámi nie fą fplugáwieni/ bo pánicy fą [virgines enim sunt] Leop 1577 Apoc 14/4 (Linde)].*

W przeciwstawieniu: »małżonek ... panic« (1): Piotr Apoftoł ieft/ y Ian też Apoftoł: on małżonek/ ten pánic. WujNT 300.

Wyrażenie: »panic czysty« [szyk 2:1] (3): Ián panitz czyfłty ij panienfki wzór. OpecŻyw 48; HistJóz C; ArtKanc O16.

Szeregi: [»panic albo dziewic«: Anjöl Bozy vkazal [...] rzezfą mayącą bialle odzienje ktora fłzła za Barankiem Bozym, y rzekliemu, czicz fą ktorzy panyczamy foftalj, albo dziewyczamj ArgWyklad 70.]

»panic(owie, -y), (i) panny(-a) (a. panienki« [szyk 5:1] (6): BartBydg 171; ArtKanc O16; Pánicy/ Pánny/ y wfzyfcy w tey czyfłtości fię tu kochájący/ [...] nie zápominaycie nas fmutnych towarzyfzow fwoich LatHar 604, 95, 596; Setny owoc przynofzą pánny y pánicy Bogu poświęceni: á gorący w miłości Bożey. WujNT 56.

a. O Chrystusie (2) : Nákoniec od Páná pánicá/ mátká pánná/ vczniowi pánicowi była polecona. WujNT 300, 300.

Synonimy: 1. chłopiec, chłopieczek, młodzieniec, młodzieńczyk, młodzik, młodzion, młokos, okrzos; a. miłośnik, zaletnik; 3. dziewica, panna.

Cf NIEPANIC, PAN, PANIĘ, PANOSZA

LWil, (ZZa)